

Dat wij zoo afkeerig zijn deze vormen, — zonder welke wij ons geen begrip van Bouwkunst kunnen vormen, — in de Schilderkunst te herkennen komt wel voornamelijk omdat ons begrip van den vorm, in betrekking tot de seilderkunst *als beeldende kunst*, in een stadium verkeert van gothische verwildering. Het begrip Vorm in de Schilderkunst, is nog immer geassocieerd met de natuurvormen als b.v. naakte lichamen van menschen, dier- en plantvormen enz. Daarin schuilt wellicht de fout, dat met betrekking tot het begrip Vorm, eene invretende verwarring bestaat.

De Vormen in hun zuiversten staat zijn de mathematische. Deze spreken voor zich zelve, omdat zij een *inhoud* hebben. Die inhoud is de Ruimte en omdat de Beeldende kunst onder elken vorm, in de eerste plaats met de Ruimte te maken heeft zijn de mathematische vormen de het meest voor de hand liggende.

Andere vormen zijn er niet. Noch de Grieksche Beeldhouwkunst, noch de Romaansche Bouwkunst, noch de Hindoesche Kunst kende inderdaad andere en wanneer de kunstenaars deze vormen niet met hun geest bevruchtten en bezielde, dan komt dat wijl de menschheid voor de uitdrukking van het universum eene natuurlijke voorstelling noodig had.

Door deze „voorstelling” nu is het begrip van den Vorm in Schilderen Beeldhouwkunst ontaard en ten slotte gansch verwilderd.

Het kubisme eindelijk tracht met de rein-beeldende vormen die aanraking met het „goddelijke” te veroorzaken, welke voorheen werd teweeggebracht door de afbeelding van natuurlijke of geïdealiseerde lichamen van menschen, dieren en planten. De geheele schilder-cultuur heeft deze restauratie van den Vorm voorbereid en in de hand gewerkt. De kubist erkent de vormen en past ze toe.

VIII

De zelfstandigheid der schilderkunst, vrij van practische tendenzen (portret, geschiedkundige, godsdienstige en allegorische voorstellingen)